

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N

A Szegedi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Szegeden, 2009. április 23. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmény miatt a **vádlott** ellen indított büntetőügyben a **Bács-Kiskun Megyei Bíróság** 2009. január 23. napján kihirdetett **1.Bf.208/2008/3.** számú ítéletét

m e g v á l t o z t a t j a
az alábbiak szerint:

A vádlott bűnösségét cserbenhagyás vétségében [Btk. 190. §] **is** megállapítja.

A kiszabott büntetést **halmazati** büntetésnek tekinti.

Egyebekben a másodfokú ítéletet **h e l y b e n h a g y j a .**

I N D O K O L Á S :

Az első fokon eljáró Kecskeméti Városi Bíróság a vádlott bűnösségét közúti veszélyeztetés büntetében és cserbenhagyás vétségében mondta ki. Ezért halmazati büntetésül 200 napi tétel - egy napi tétel 550,- Ft - összesen 110.000,- Ft pénzbüntetésre és 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett a pénzbüntetés szabadságvesztésre való átváltoztatásának lehetőségéről és kötelezte a vádlottat a bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést jelentettek be:

- az ügyész súlyosításért, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtön kiszabása érdekében,
- a vádlott és védője teljeskörű felmentés végett.

A másodfokon eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a vádlottat a cserbenhagyás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A büntetés halmazati megjelölését mellőzte és a pénzbüntetés napi tételeinek számát 400 napra súlyosította. Az így kiszabott 220.000,- Ft pénzbüntetés szabadságvesztésre való

átváltoztatásának lehetőségéről is rendelkezett, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést, a vádlottnak cserbenhagyás vétsége miatt emelt vád alól történő felmentése miatt, ebben való bűnössége megállapítása és a - halmazati - büntetés súlyosítása érdekében.

Az ügyész által bejelentett fellebbezést a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és az ügyész a nyilvános ülésen már akként tartotta fenn, hogy indítványozta, a harmadfokú bíróság eljárási szabálysértésre visszavezethető megalapozatlanság miatt a másodfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

A fellebbezési nyilvános ülésen a védő a vádlott javára csatlakozott a hatályon kívül helyezést célzó főügyészségi indítványhoz és nem vitatta, hogy érdemben védencének cselekménye cserbenhagyás vétségének is minősülne. Alapjaiban azonban a megállapított tényállást vitatta, támadta a bizonyítékok első- és másodfokú értékelését egyaránt.

A fellebbviteli főügyészség átiratában, majd az ügyész részletesen, a nyilvános ülésen érdemben is foglalkozott a vád tárgyává tett cserbenhagyás vétségének megvalósulásával; álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság 41. számú BK véleménye II. pontjában írtakból egyszerű következtetéssel megállapítható, hogy a cserbenhagyás vétsége nem mellőzhető a vádlott terhére, az a megállapított másik bűncselekménnyel valóságos anyagi halmazatban áll.

A módosított ügyészi fellebbezés alaptalan, az eredeti ügyészi fellebbezés a minősítés tekintetében alapos, és a harmadfokú bíróság lényegében mindenben osztotta a fellebbviteli főügyészség másodlagos - a cselekmény minősítésére vonatkozó - okfejtését.

Eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában írtak ellenére a vádlott gyermekét nem figyelmeztette az un. relatív mentességi jogára, arra, hogy magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével nem köteles vádolni, az ezzel kapcsolatos kérdésben a tanúvallomást megtagadhatja. Az eljárási szabálysértés tehát megvalósult, jöllehet az iratokból megállapítható, hogy a nyomozás során a tanút figyelmeztették erre a jogára csakúgy, mint az abszolút mentességi jogára.

Bhar.II.93/2009/3.

Az azonban, hogy az abszolút mentességi jogára a tárgyaláson figyelmeztették a tanút, még nem tette mellőzhetővé a relatív mentességi jogra történő kioktatást. Ugyanakkor megállapítható, hogy a figyelmeztetés elmaradása ellenére a hamis tanúzás törvényes következményeire történt figyelmeztetés után a tanú lényegében apjával, a vádlottal mindenben egyező, sem magát, sem apját nem terhelő, sőt apját kifejezetten mentő tartalmú vallomást tett és azt a szembesítések után is fenntartotta. Más kérdés, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során ezt a vallomást - csakúgy, mint az azzal összhangban lévő vádlotti tagadást - elvetette és a terhelő bizonyítékok alapján állapította meg a tényállást.

A kifejtettekből következően megállapítható, hogy az eljárási szabálysértés ugyan megvalósult, ám az csupán relatív, az ügy érdemére kihatása nem volt és a tanú jogaiban sem keletkezett sérelem, tekintettel arra, hogy terhelő vallomásrészt nem adott elő az elsőfokú tárgyaláson. Ezért a vallomás - akár csak részben történő - kirekesztése nem indokolt.

Természetesen, amennyiben a kioktatás elmaradása után a tanú magára, vagy apjára nézve terhelő vallomást tett volna, úgy azt a bizonyítékok köréből valóban ki kellett volna rekesztenie a harmadfokú bíróságnak, minek folytán előállt volna az első- és másodfokú ítéletek megalapozatlansága, amit kizárólag a másodfokú eljárásban történő bizonyítás-felvétellel, a tanú teljeskörű törvényes kioktatása utáni kihallgatásával lehetett volna kiküszöbölni.

A kifejtettek miatt azonban a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítására nem volt kellő indok, a másodfokú ítélet tényállása tehát megalapozott, ezért az mindenben irányadó volt a harmadfokú felülbírálat során.

Ami az ügy tárgyát, érdemét illeti, a másodfokú bíróság tévedett anyagi-jogi okfejtésében.

A másodfokú bíróság a vádlottat az ellene cserbenhagyás vétsége miatt emelt vád alól azért mentette fel, mert álláspontja szerint a vádlottnak a közúti veszélyeztetési cselekménye egyben implikálta magában annak tudatát is, hogy annak közúti baleset lehet a következménye. Márpedig ez esetben sem megállási, sem meggyőződési, még kevésbé segítségnyújtási kötelezettség nem terhelné a vádlottat. Ebben a körben a másodfokú bíróság „a bírói gyakorlatra” utalt, ám annak semminemű alapját nem adta.

Az ilyen módon nem megalapozott hivatkozás a bírói gyakorlatra a harmadfokú bíróság álláspontja szerint sem szolgálhat kellő alapul a vádlott felmentésére, mert így lényegében tartalmi indok nélkül maradt a felmentéshez vezető okfejtés.

Ezzel szemben a harmadfokú bíróság a fellebbviteli főügyészség mintegy feltételes, az ügy érdemére irányuló anyagi-jogi álláspontját - ehhez képest az elsőfokú ügyész fellebbezésének indokait - osztotta.

Amiben irányadó a töretlen bírói gyakorlat, az az, hogy a szándékos veszélyeztetési bűncselekményekkel halmazatban a segítségnyújtás elmulasztása akkor állapítható meg, ha az elkövető által szándékolt veszélyhelyzetén túl a sérülés, mint eredmény is létrejön [41/2007. BK vélemény a hatályon kívül helyezett BK 123. számú állásfoglalás felülvizsgálatáról].

Eszerint alapvető, hogy a szándékos veszélyeztetési cselekmények elkövetőjének szándéka kizárólag az általa kívánt, vagy felismert és elfogadott veszélyhelyzet okozására terjed ki (limitált, veszélyeztetési szándék). Nyilvánvaló, hogy amennyiben az ilyen cselekménnyel érintett személy a szándékos tevékenység következtében kerül veszélyhelyzetbe, és e helyzetét előidéző a részére nem nyújt segítséget, a segítségnyújtás elmulasztása miatti büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg, szemben azzal az esettel, amikor a sértett bármilyen sérülést szenved, vagy az elkövetői tevékenységgel összefüggően újabb, további veszélyhelyzetbe kerül.

A segítségnyújtás elmulasztása és a cserbenhagyás bűncselekménye közötti alapvető különbség mindkét esetben az elkövető limitált veszélyeztetési szándékának kiterjedése, az, hogy mit fog át ez a tudat; a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekménye esetében ténylegesen bekövetkező testi sérülésnek kell kialakulnia, amire kizárólag az elkövető gondatlansága terjedhet ki, míg a cserbenhagyás bűncselekménye esetében kizárólag dolog-rongálódással - személyi sérüléssel nem - járó *közúti baleseti veszélyhelyzetnek* kell kialakulnia, olyannak, amelynek hatókörében egy vagy több személy tartózkodik, akik esetében a sérülés *potenciális veszélye* fennáll.

Bhar.II.93/2009/3.

Az alapul vehető, irányadó tényállásból kitűnően a vádlott szándékos veszélyeztető magatartására figyelemmel a sértett erőteljes fékezésre kényszerült annak érdekében, hogy az ütközést elkerülje, aminek következtében járműve a vizes felületű úttesten keresztbe fordult, többször megpördült és lehaladt a jobb oldali útárokba, ahol

felborult. A sértett nem szenvedett személyi sérülést. A vádlott, észelve az általa *szándékosan kialakított veszélyhelyzetet*, lassított ugyan, de a helyszínről továbbhajtott anélkül, hogy meggyőződött volna róla, hogy a szándékán túl létrejött balesetben valaki megsérült-e vagy az életét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e.

Amellett, hogy a sértettet a KRESZ 27. § (1) bekezdése értelmében követési távolság terhelte annak ellenére, hogy a vádlott őt fékezésre kényszerítette, a cselekményi láncolat utolsó mozzanatában ilyen kötelezettsége már nem állt fenn, hiszen a vádlott egyértelmű egyenes szándékkal alakította ki azt a közvetlen veszélyhelyzetet, hogy „bevágott” az előzés befejezéseképpen a sértett elé, aki már csak vészfékezéssel tudta az ütközést elkerülni. Az elsőfokú bíróság azt is helyesen állapította meg - és a másodfokú bíróság is helyesen utalt arra a bizonyítékok értékelése körében - hogy a sértett által vezetett személygépkocsi egyik gumiabroncsának esetleges nyomásvesztése nem játszhatott szerepet a baleset bekövetkeztében. Ezekkel és a baleset valamennyi körülményével az első- és másodfokú bíróság kellően foglalkozott, ennek következtében megalapozott tényállást állapítottak meg, amint az már fentebb kifejtést nyert.

A tényállás megalapozottságának abból a szempontból is jelentősége van, hogy azt a védelem eredménnyel nem támadhatta, mert az a bizonyítékok mérlegelésével került megállapításra. Márpedig abban is irányadó a bírói gyakorlat, hogy megalapozott tényállás esetén nincs törvényes lehetőség a bizonyítékok eltérő értékelésére a harmadfokú felülbírálat során sem.

A bűncselekmények jogi értékelésekor tehát az elsőfokú bíróság foglalta el a helyes álláspontot, a másodfokú bíróság álláspontja helytelen. A hivatkozott BK vélemény II. pontjában írt és idézett megállapításokból logikai visszakövetkeztetéssel ered, hogy a cserbenhagyás vétségét a közúti veszélyeztetéssel bűnhalmazatban minden esetben meg kell állapítani, amikor a veszélyeztetési szándékot meghaladóan közúti baleset is bekövetkezik. Ezzel azonos álláspontot tükröz a Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára is (HVG-ORAC 568. oldal).

Ami a bűnösségi körülményeket illeti, azokat az első- és másodfokú bíróságok helyesen sorolták fel és vették számba, és a másodfokú bíróság által - most már a harmadfokú bíróság által a Btk. 85. §-a szerinti halmazati büntetésként - kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek száma kellően igazodik a vádlott által megvalósított cselekmény jellegéhez, tárgyi súlyához és a személyében rejlő társadalomra veszélyességhez, az egy napi tétel összege pedig kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonyaihoz és életvezetéséhez mérten is adekvát. Az így kiszabott büntetés nem olyan enyhe, hogy annak lényeges súlyosítása lenne indokolt.

Gyurisné dr.Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke